

Vårt datum	Vårt Dnr:
2017-06-13	25.17
Ert datum	Ert Dnr:
2017-03-23	25.17

Saco
Box 2206
103 15 Stockholm

Tillträde för nybörjare – ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning (SOU 2017:20)

Så långt vi är förmögna att bedöma saken har utredaren presterat ett gediget arbete. Vi har därför inget att invända i sak, annat än vad gäller de osäkerheter utredaren själv fäster läsarens uppmärksamhet på. Dessa osäkerheter är i gengäld mycket intressanta, och vi finner det angeläget att understryka särskilt den som gäller effekterna på breddad rekrytering.

Utredaren anger som sin utgångspunkt att ”alla som har förutsättningar ska ha möjlighet att kunna antas och att breddad rekrytering inte betyder att man sänker kraven”.

Befriande nyktert konstaterar utredaren också:

”Att ge nya grupper tillträde till högskolan innebär, allt annat lika, att andra grupper måste lämna ifrån sig platser. I dag återkommer ofta en synpunkt om att breddad rekrytering ska lösas genom att nya platser ska tillföras. Men utvärderingar visar att trots högskolans expansion de senaste årtiondena är andelen studenter från till exempel akademikerhem lika stor som på 1980- och 1990-talen.”

Utredaren drar av detta den rimliga slutsatsen att frågan om breddad rekrytering ”förmodligen inte kan lösas” genom tillträdesbestämmelserna. Vi delar den uppfattningen, av de skäl utredaren anger och med samma utgångspunkt.

Sveriges Ingenjörer vill vara tydliga med att vare sig kön eller social bakgrund ska vara avgörande för vilka livsval som är eller uppfattas som möjliga att träffa. Detta gäller självfallet även tillträdet till högre utbildning.

Vi välkomnar därför att ett antal förändringar föreslås just i syfte att skapa ett tydligare och mer begripligt tillträdessystem som också minskar möjligheterna till taktiska val och överväganden, eftersom svårtillgängliga regler typiskt sett gynnat personer från studievana miljöer.

Den breddade rekryteringen startar inte vid antagningen till högskolan, konstaterar utredaren vidare, utan mycket tidigare än så. Inte heller här är vi av någon annan åsikt.

Utredaren beklagar både såväl bristen på aktuell forskning liksom den anekdotiskt baserade diskussionen om tillträdet till högskolan. För vår del saknar vi en genomlysning utifrån olika bakgrundsaspekter av vad som sker mellan gymnasiet och högskolan, som en grund för vad som ens är möjligt att uppnå i breddningsavseende.

Vi vet vilken bakgrunden är för de studenter som börjar högskolan, och att tyngdpunkten är förskjuten mot dem med högutbildade föräldrar. Men vad vet vi om vad de som lämnade gymnasieskolan faktiskt ville?

Visserligen vet vi också att valet av gymnasieprogram är den tidpunkt då den sociala snedrekryteringen för första gången manifesteras, men såvitt vi känner till är kunskapen om vad som händer mellan gymnasium och högskola obefintlig.

För en viss tidsperiod efter avslutade gymnasiestudier, vore det därför värdefullt att ha klart för sig följande:

- Hur stora andelar av respektive bakgrundsgrupp var behöriga (grundläggande, särskilda behörigheter) direkt efter gymnasiet (I); hur stora andelar genom senare komplettering (II)?
- Hur stora andelar av dessa genomgick högskoleprovet?
- Hur stora andelar av I och II i respektive grupp sökte till högskolan?
- Hur stora andelar av de som sökte kom in?
- Hur stora andelar av dessa antogs?
- Hur stora andelar av dem som antogs tog sin plats i anspråk?
- Hur stora andelar av dessa registrerades som nybörjare?
- Vilken var poängprestationen första året för respektive grupp nybörjare?

Utan att ha tillgång till de uppgifterna är det knappast möjligt att ha en uppfattning om i vilken mån vilja och – inte minst – motivation skiljer olika grupper åt. Som utredaren återkommande poängterar, har motivation visat sig vara ha stor betydelse för studieframgång. I och med detta saknas möjlighet att avgöra vilka insatser som fordras och när de ska sättas in.

SVERIGES INGENJÖRER

Peter Larsson
Samhällspolitisk direktör

Olle Dahlberg
Utredare